

maradt fenn. A két dallam —kisebb módosításokat nem tekintve— lényegében azonos (csupán a repetenda zárómelizmája bővebb az MR 10-ben), annak ellenére, hogy a két forrást csaknem két évszázad választja el egymástól: az intonárium XV., a processzionále pedig XVII. századi. E két forrásban lényegesen kevesebb utalást találunk a szertartás rendjére, egy lényeges dolgot azonban —mely eltér az Egri Ordináriustól— mindkettő említ: a verzust a zágrábi székesegyházban gyerekek énekelték, arccal a püspök felé.

Az antifóna zeneileg a processziós anyag ősi rétegéhez tartozik. Alig lép ki a 2. tónus adta lehetőségek kereteiből, mégis egy-egy ponton —főként a ref-rében— alkalmazkodik a „cum magno affectu”-hoz. Szövegében összekapcsolódik az úrjövet két értelme: a gyermek Üdvözítő várása és az eszkatologikus úrjövet, tehát a másodszor is eljövő Messiás, melyre a hívő nép, az Egyház mint a vőlegényre várakozó menyasszony (a tíz szűz hasonlata a szövegben), magát felkészítve várakozik. Az Isten ember felé és az ember Isten felé irányultsága tehát dinamikus mozgásban kapcsolódik össze. Az MR 108-as processzionále 1697-ben íródott (retrospektív, tehát a középkorra visszautaló forrás), ami azt jelzi, hogy a tétel a középkoron túl is használatban volt.

A XIX. század óta új szokás terjedt el az adventi misék elején: az adventi koszorú gyertyáinak meggyújtása. Ehhez a szokáshoz is alkalmazható az *Ecce carissimi* rezponzorium, mely egy ügyesebb szköllával eredeti formájában is előadható. Kottáját a „Magyar Gregoriánium” című kötetben az 1. szám alatt lehet megtalálni, mely az MR10-es kódex dallamának átírása. A tétel a „Magyar Gregoriánium” lemezsorozat 2. lemezén hangzik fel. Szerényebb keretek között is előadható a „Népénekár” *Íme kedveseim* tétele (13. szám), mely egy 5. tónusú antifóna-dallamra alkalmazza a középkori tétel fordítását.

Csomó Orsolya

Utam az orgonához

Nagy ajándéknak tartom, hogy falun nőhettem fel, s ott is szinte a templomunk árnyékában. Ma is magamban hordozom mindazt a szépséget, amelyet azáltal tapasztaltam meg, hogy egyházközségünk élte az egyházi évet.

Milyen boldog voltam, amikor a plébános úr meghívott a ministránsok közé és naponta szolgálhattam az oltárnál! Felejthetetlenek számomra falunk húsvéti ünnepei, s ezek mélységes jelei: a lábmosás szertartása, az oltárfosztás, a nagycsütörtöki virrasztás, a szent kereszt megcsókolása, a szentsír őrzése, a húsvéti éjszaka fényei, a feltámadási körmenet... Az ízes falusi passiónak —amelyet a férfiak énekelték érces hangjukon, s amelybe mindenki bekapcsolódott— drámaian elevenítő ereje volt. És még sok kegyelmi esemény, találkozás, hangulat, érzelem, hang, kép, illat van ott a szívemben, amelyek az egyházi év körforgásában végigkísértek, s amelyek mégis mindig új és új módon jelentkeztek életemben.

Külsőségek? Szokások? Talán igen. De ezek legtöbbször igazi, élő hit és az Isten iránti szeretet, a kegyelmi élet megnyilvánulásai. A falusi hívek élete tele volt szenvedéssel, gondokkal és gyarlóságokkal is, de sokan érezték és tudták, hogy hova menjenek megoldásért.

Ilyen környezetben nőttem fel, s itt éreztem meg a papságra szóló hívást. Ezt az ifjúkori háttérmet nem szégyellem, hálát adok érte az Úrnak.

Szülőfalum hívei szeretették meg velem az éneklést. Buzgón, szívből énekeltek, és nem nézték óráikat. Mindig hoztak magukkal énekeskönyvet is. Ma is a fülemben cseng Annus néninek, az előénekesünknek a hangja, és Szilvi bácsi éneke, amely a zsoltárokat csempészte belém. Már gyerekként jól ismerem szép népénekeinket, s nemcsak a „Hozsannát”. Az orgona csak vasárnap szólt, s ez még inkább ünneppé tette ezt a napot.

Templomunk minden zeg-zugát jól ismertem, egyedül a kórus maradt meg fehér foltnak, mert az orgonát féltették, és mi, gyerekek nem járhattunk oda. A hangszert a századforduló táján készítették a nagymácsédiak Mozsny Vince pozsonyi orgonaépítész mesternél. Kicsi, mechanikus orgona, 12 változattal. Nem remekmű, de szép hangja van és jól működik. Minél nagyobb lettem, annál inkább vonzott ez a rendezett síp-erdő. Egyre gyakrabban lopózkodtam fel a kórusra (néha a sekrestyeablakon keresztül másztam be a templomba), hogy kipróbáljam. Nagy volt az örömöm, amikor egy ujjal, kottaismeret nélkül eljátszottam valamelyik népénekünk dallamát. Szerettem volna megtanulni orgonán játszani. De ki tanítson egy hetediket, és hol tud gyakorolni? Éppen ekkor olvastam X. Pius pápa életrajzát, és az ő orgonálni tudása is nagy ösztönzést adott. Otthon látták szüleim az elszántságomat és hogy állandóan énekelek, ezért vettek egy öreg zongorát. Három év múlva már orgonista lettem a templomunkban, bár utólag visszatekintve szörnyülködöm azon, hogy akkor hogyan játszottam. Azóta sikerült sokat fejlődnöm az orgonálásban, bár orgonaművész biztosan nem leszek. A diakónusszenteléshez közeledve a helyem egyre inkább az oltárnál van, de tudom, hogy egész életemre jó barátságban leszek az orgonával, s az is biztos, hogy nem fogom lelakatoltatni, hanem segíteni akarom a fiatalokat, hadd tanuljanak orgonálni.

Sok örömet szerzett kispap éveim alatt az orgonálás és ez így van ma is. A hívő számára ez is imádsággá, istendicséretté válik, és igazi liturgikus szolgálatot jelent.

Józsa Attila kispap (Központi Papnevelő Intézet, Budapest)

Templom romokban — Egyház veszélyben

Ami a jövődő istentiszteleteink zenéjét illeti, tudjuk, mi vár ránk. Hadd térjek ismét vissza Michel Puig híres, experimentálisnak mondott miséjére, mert